

„EDINOST“

izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Besede in dejanja.

I.

V vsem javnem političnem življenju vse monarhije bi morda zastoj iskali stranke, v kateri bi bila dejanja v taki diskrepanci z besedami, kakor vidimo to na naši socijalistični stranki v Trstu. Težko bi našli stranko, ki bi tako kričala o potrebi pozitivnega dela in o škodljivosti fraz in ki bi tako obsuvala druge stranke z očitani radi pomanjkanja pozitivnosti v delovanju, kakor dela to naša socijalistična stranka. A zopet bi istotako težko našli kje stranko, ki bi bila, vzlic vsemu temu, sama tako zarita v golo negacijo in bi gradila pred sabo barikade — fraz, kakor dela to naša socijalnodemokratska stranka.

Opozarjamo tu še enkrat na kričeči slučaj, ki se je zgodil v Pulju in o katerem govori »Edinost« v včerajšnji številki. To res kriči o diskrepanci med besedami socijalno-demokratske stranke in nje postopanjem v praksi.

Mi očitamo socijalnodemokratski stranki po vsej pravici, da dela najhujo krivico svojemu lastnemu narodu s tem, da ravno v tej dobi najhujih narodnih borb, v tej kritični dobi, ko kažejo vsa znamenja, da se pereče nacionalno vprašanje bliža svoji rešitvi, ko bi trebalo torej koncentrirane borbe na naši strani proti gospodovalnim, nečloveškim privilegijem uživajočim narodom, ki vrhu vsega še uživajo vso zaelombo v vladnem sistemu — da ravno v tej uri odločitve silijo naše ljudi, naj bodo »mednarodni«!

To je: naj si nacionalno idejo izbižejo iz glave! A tej zahtevi, ako se uresniči, mora biti posledica ta, da se naše ljudstvo nekako omehkuži, da postane odjenljivo v zahtevanju svojega prava, ali pa da postane celo popolnoma indiferentno nasproti temu pravu. A kdo ne ve, da je odjenljivost — da niti ne govorimo o popolnem indiferentizmu — ravno v odločilnem trenutku že — poraz, kapitulacija.

Kdor torej v sedanjih fazi, v sedanjem stadiju nacionalnih bojev zahteva od našega življa tu na periferiji, naj postane indiferenten nasproti svojim nacionalnim pravicam, in naj se torej staplja z drugorodnimi masami, s katerimi ima skupne druge stanovske interese — ta hoče enostavno, naj ta naš življ zubi svojo nacionalno individualnost!

To zahtevo, da naj bi se namreč slovenski življ tu v Trstu kar spojil z drugorodnimi masami s sličnimi stanovskimi in eko-

nomnimi interesi, bi morali pobijati mi za sedaj tudi v tem slučaju, ako bi se te druge mase tudi res hotele kazati nacionalno indifereentne! Tu je namreč vmes prevažni moment, da so te drugorodne mase sinovi in hčere narodno nasičenega plemena, da niti ne more škodovati njihovu narodu, ako njega široke mase izgube dispozicijo za nadaljevanje tacihi bojev.

Je-li pa na naši strani tudi tako? Smo-li mi tudi sinovi plemena, ki ima že vse, česar treba za svojo nacionalno ekzistenco? Smo-li tudi mi pripadniki nasičenega naroda? Kdo bi si upal urediti to?! Razlika med položajem nad obeh straneh je torej gorostasna, sezajčo od temelja do viška: za narod drugorodnih mas ne more biti nevarnosti, tudi če te mase zgube dispozicijo na nadaljnje narodne boje, naš narod pa pride v nevarnost, da izgubi vse, ako bi se njega mase dale zavesti v nacionalni indifereentizem, ako bi odnehale v borbi za svoja narodna prava!

Razlika mej položajem na tej in oni strani je ravno v tem, da se nacionalna borba na strani drugorodcev bije za večjo ali manjšo mero nadvladja nad nami, dočim je obupni borbi na naši strani izključni namen, da si priborimo neizogibne ekzistenčne pogoje.

Iz tega sledi — da ponovimo še enkrat —, da je to pravi zločin na prihodnosti našega naroda, ako kdo naše mase ravno v teh časih zavaja v nacionalni indifereentizem, in da bi bilo to zločin tudi v tem slučaju, ako bi bile drugorodne mase, s katerimi naj bi se naš življ stopil za dosežanje gotovih ciljev, tudi nacionalno indifereentne!

Ali te drugorodne mase faktično niso nacionalno indifereentne, pa naj sicer še tako kriče o svojem internacionalizmu!

Včeraj navedeni puljski slučaj nam služi — klasično ilustracijo za to nepobitno trditev našo. Ta slučaj nam kaže plastično, kako daleč je pri socijalistih od besed do — dejanj. Na naša gori navedena, več nego opravičena očitavanja odgovarjajo naši slovenski socijalisti, da to ni res, da bi oni ne ljubili svojega jezika. Nasprotno: internacionalni da so ravno zato, ker je to najbližja pot do pomirjenja narodov, do mejsebojnega spoštovanja in torej tudi do enakega razdeljenja pravice.

To so besede, v Pulju pa smo videli tipično — dejanje. Videli smo, da isti ljudje,

»Povej svojemu varovanen, da mu dovoljujem zaprositi roko moje hčere«.

»Tako bo najbolje!« je potrdil Orfeo in njegov obraz se je razvedril od zadovoljstva.

VII.

Melita je bila izprošena in poročni dan določen na samo sv. Katarino, kateri je bila posvečena hišna kapela v Deli-dvoru, kjer se bo višila poroka. Srečen in blažen se je vrnil Rudnič isti dan v Zagreb. Teh nekoliko dni, kar jih je preživel, odkar se je seznanil z Melito, so se mu zdeli kakor sanje, iz katerih se je zbudil ravno sedaj, ko se mu je tako lepo izpolnila največja in najgorečnejša želja njegovega življenja. Proti grofici Alici je čutil najglobljejšo hvaležnost in nazival jo je svojim angeljem varuhom.

Povrnivši se domov, je bil jako iznenađen, ker je našel v svojem stanovanju očeta, ki je došel malo pred njim z reškim vlakom v Zagreb, kjer je moral urediti neke denarne zadeve.

»Neizrečno se radujem, da si prišel, dragi oče!« je začel govoriti Rudnič takoj po

ki prisegajo vsaki dan trikrat na program tistega internacionalizma, ki naj nas najhitreje dovede do enakih pravic, da isti ljudje, ko treba lepe programe prekladati s potrpežljivega papirja v prakso, našemu prirotemu človeku ne privoščajo niti tistih pravic, ki bi jih morali že po principu internacionalizma, a posebno še (kakor smo izvajali že včeraj): kakor — ljudje svoje mu so človeku!

Naš narod potrebuje prijateljev, ki mu bodo privoščali lepo besedo in poštena dejanja, ne pa takih, ki z dejanji ubijajo, kar so lepo govorili z besedami!

Puljski slučaj je kričeč. No, mi se hočemo potruditi v teh člankih, da na podlagi raznih izjav in 30. letošnji številki »Rdečega praporja« dokažemo, kolika je diskrepanca mej besedami in dejanji naših socijalnih demokratov, da jim dokažemo nepobitno, da je ravno na njih strani, kjer najbolj kriče za pozitivno delo in proti frazi, najmanj je pozitivnosti in največ fraz! Pa še nekaj jim hočemo še posebno dokazati. To namreč, kako z indignacijo kažejo na druge, ker da ne vrše tega in onega, kar pa bi morali v prvi vrsti vršiti ravno oni, socijalisti, a v resnici ne mignejo niti s prstom!

Politični pregled.

V Trstu, 1. avgusta 1902.

Iz deželnih zborov. Češki. Včerajšnja seja češkega deželnega zbora je bila zanimiva radi volitve členov deželnega odbora. Največ pozornost je vzbujala volitev dveh nemških odbornikov, ker se liberalci in nacionalci niso mogli sporazumeti za kandidature. V dež. odbor voli veleposestvo dva odbornika, poslanci mestnih občin dva, kmet- skih občin dva in vsa zbornica voli skupno tudi dva odbornika. Ker imajo Čehi v vseh kurijah večino in bi bilo tako izvoljeni sami češki odborniki, prepuščajo Nemcem ona dva odbornika, katera voli vsa zbornica. Veleposestvo volilo je v odbor dr. Pražaka in grofa Schönborna, kurija mest izvolila je mladočeška poslanka dr. Herolda in dr. Skardo, kurija kmetekih občin pa Mladočeha Adamka in češkega agrarca Zdravkega.

Volitve iz vse zbornice udeležilo se je le malo čeških poslancev. O prvi volitvi ni imel noben kandidat nadpolovične večine in se je morala ista ponoviti ter je bil na drugi volitvi izvoljen nemški liberal dr. Eppinger;

prvem pozdravu. »Moram ti naznaniti veliko novico.... Jaz se ženim.... Ravno danes sem si srečno izprosil svojo izvoljenko.

Starcu se je razvedril obraz.

»Hvala Bogu«, je rekel veselo, »da si se enkrat odločil.... Saj je že čas.... Preko trideset let ne bi smel nobeden mlad človek odlagati z ženitvijo.... da čujem torej, katera mi bo snaha?«

»Jaz sem visoko segnil in hvala Bogu tudi dosegl!« je odgovoril Branimir in na kratko je povedal starcu vso dogodbo, ker je bila stvar sama na sebi jako enostavna in naglo izvršena. Čim dalje je »gozdni kralj« poslušal pripovedovanje svojega sinu, tem resnejši in zamolklijeji je postajal. Očito je bilo, da ni bil zadovoljen s sinovo izbero in si ni mogel kaj, da bi mu tega ne povedal.

»Žal mi je«, je rekel stari, ko je sin dovršil svoje pripovedovanje, »da me nisi o ničemer obvestil, da me nisi vprašal niti sveta«.

»Vem, da bi bil moral storiti to, ali za- trjem ti, oče, da nisem mogel več pretrpeti.... Bilo mi je, kakor da sem blazen, in v tej

tudi na volitvi družega odbornika iz vse zbornice je bil izvoljen nemški liberal dr. Werunsky. — Nemško-nacionalni kandidat Lengler je ostal obakrat v manjšini.

Nemškimi liberalci je bilo veliko ležeče na tem, da je bil Eppinger izvoljen v deželni odbor. Ta mož je sedaj voditelj stranke in želi, da se preseli v Prago. To pa je ravno oledčano z njega izvolitvijo v deželni odbor, ali z drugimi besedami: z zagotovljenjem potrebnih dohodkov.

Prokletstvo zlega dejanja. Iz dveh najnovejših slučajev — Gradea in — Pulja — radi katerih kriči laška in nemška irredenta, je razvidno, da je v visokih vojaških krogih vendar še nekoliko spoznanja, kaj je združljivo s častjo avstrijske države in kaj ne!

V teh višjih in visokih krogih tudi prav dobro poznajo stremiljena italijanske kolikor nemške irredente in znajo, da je zistem, po katerem se vlada v Avstriji, povsem zgrešen. Čudno je pri vsem tem samo to, da ti vojaški krogi, o katerih se vendar navadno misli, da so vsegamočni v Avstriji — svojega upliva ne porabljajo v to, da bi mero- dajnim krogom odprli oči, da tako ne gre in ne sme iti dalje: da avstrijski državljani ne smejo državne ladije dovažati do pogube!

Da pa vojaška zapovednika v Pulju in Gradeu nista najzadovoljnejša, v dokaz temu navajam sledeči slučaj:

V lanskem poletju imel sem priliko, da sem prišel v nekem kopališču na Gorenjskem v dotiko z nekim višim štabnim častnikom.

Bilo je ravno v času, ko je italijanska večina v deželnem zboru istrskem provzročila znani »Coup de théâtre« in umeje se, da sva prišla v razgovor o Primorju tem bolj, ker je mož služboval tu in je dobro poznal tukajšnje razmere. On ni čisto nič prikrival svojega mnenja! Into mnenje je bilo, da je zistem, kakor se vlada v Primorju, povsem zgrešen in nevaren!

Nekega dne me je vprašal, kaj menim o »coupu« italijanske deželnozbornice večine v Istri?!

Jaz sem po svoji navadi zmignil z rameni, rekaši:

»Gluma, nič nego gluma!«

On pa: »A »Neue Freie Presse« piše, da se ne povrnejo, če ne dobe zado- ščenja!«

Jaz: »To so glumači in povrnejo se v deželni zbor, čim vlada pritiska nanje«.

blaznosti nisem niti vedel, kaj delam. Oprost mi, jaz ti govorim golo resnico«.

»Verjem ti«, je rekel stari dobrodušno. »Ti si se, kakor pravijo, zaljubil preko ušes, a ta ljubezen ti je zastrla tudi vid sam, da nisi zmogel motriti stvari z zdravim bistrim pogledom. Sinko moj, veruj mi, da ni dobro ženiti se izven kroga svojega stanu. Ti si mi rekel, da je tvoja zaročenka siromašna. To bi bilo še najmanjše zlo. Vse bi se dalo pretrpeti, če bi se ona mogla prilagoditi tvojemu stanu. Ali jaz se ravno tega bojim, da ona niti ne misli na to. Ona bo vedno stremila za tem, da te vedno više povzdigne in reši tvojih nekdanjih krogov. Ti boš moral živeti novo življenje, za katero nisi odgojen. Ti ljudje iz kaste misle drugače, čutijo in živé drugače, nego mi plebejci, kakor nas imenujejo oni. Bojim se, da v tem zakonu ne bo onega miru in sprave, ki dela družino srečno in zadovoljno. Da ljubiš svojo bodočo ženo, to mi ugaja. Zakon brez ljubezni je največje zlo na svetu. Ali ne ljubi slepo, ker če si radi ljubezni ženi bolj podložni, nego je treba, pride lahko tudi tvoje imetje v nevarnost. (Pride še.)

PODLISTEK.

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evgen Tomić; prevedel Radi.

Prvi del.

VI.

»Oprosti mami! Jaz sem te nehoté razžalila. Tako sem razburjena.... Ali ti si tako dobra, ti spolniš mojo željo, ti dovoliš, kaj ne, da se omožim z možem, katerega sem si sama izbrala.... Ne-li mami?«

Melita je govorila te besede tako nežno in mило, da je razorožila staro grofico, ki je bila itak že slaba nasproti svojima otrokoma.

»Ti želiš to, dete?« je vprašala grofica kher, motreča jo z vpraševalnim pogledom.

»Da, mami! Veruj mi, da želim to iz vse duše!«

»Ako je tako, naj se zgodi tvoja volja«, se je odločila grofica z nekako svecanim tonom, a tedaj se je obrnila k Alici ter jej rekla:

Ko sem dobil »Edinost«, bila je istega mnenja! In kakor se vidi, sem bil to pot z »Edinostjo« vred dober prorok.

Možu ni bila po volji niti trozveza, ter je pritrdil mojemu mnenju, da je Rusija naša edina naravna zaveznica! Omenil sem leti 1848 in 1849, pa rusko intervencijo.

Tu pa mi je mož posegel vmes, rekši: »Ker ste že ravno pri letih 1848 in 1849 — dobro. Rusija je tedaj rešila Avstrijo. Pet let pozneje, — v Krimski vojni — zahtevala je Rusija od Avstrije samo nevtralnost, a Avstrija je zasedla tedaj v moldavski kneževini ter s tem posegla odločilno vmes na izid vojne. To je bila avstrijska hvaležnost! In potem je še pristavil — povdarjam izrecno, da je to govoril viši avstrijski štabni častnik, kateri ni bil Slovan — te-le besede:

Seitdem verfolgt unsere ganze innere und äussere Politik der Fluch der bösen That.

Od tedaj proganja vso našo notranjo in vnanjo politiko prokletstvo zlega dejanja.

Komentar prepuščam Vam, g. urednik in čitateljem, a jaz naredim sedaj — piko.

Štrajk poljedeljskih delavcev v Galiciji se v glavnem nadaljuje. Dočim se je štrajk pojavil v nekaterih občinah, so se pa v drugih delavci pogodili z gospodarji in so zopet zapričeli delo. V nekaterih krajih so se morale vojaške čete, ki skrbje za mir, še pomnožiti. Pripetilo se je tudi več izgredov. Med aretiranci se nahajata tudi dva visokošolca.

Kralj Aleksander o razmerah v Srbiji. Prejšnjajšnjim sta se senat in skupščina korporativno predstavila kralju Aleksandru. Na pozdravna nagovora obeh predsednikov je kralj odgovoril v daljšem govoru. Povdarjal je, da projekt za posojilo je važna in nujna finančna predloga, katero treba hitro rešiti. Z zadovoljstvom je povdarjal, da se je tekom zasedanja odpravilo mnogo ovir na parlamentarnem polju. Nadeja se, da bošti zbornici napredovali na tej poti, da dovedeti v Srbiji do družjenja sil in do vzpostavljenja stabilnosti, kakoršnja dežela neobhodno potrebuje, ako hoče spolnjevati svoj narodni in gospodarski poklic. Podavšemu novo ustavo, mu ni bil namen, da bi ustvaril podlago za nova strankarsko-politična nasprotstva, ampak v tem resnem trenutku naj bi se sploh ne bavili z malenkostnimi spornimi vprašanji notranje politike srbske. Želja njegova je bila le, da ustvari oporišče za uspešen razvoj dežele, da bo imel vsakdo priliko, v službi za kralja in domovino, pomagati po svoji moči do konsolidiranja Srbije. Sedaj gre za to, da se Srbija ojači, da utrdi svoje gospodarske in narodne temelje ter napravi iste trajne. In čas je drag.

Zato pozdravlja kralj z zadovoljenjem, da je skupščina tudi o zadnji krizi pokazala spoznanje, da sedanji trenotek je najneumestnejši za malenkostna spletkarenja. Kralj je voščil obema zakonodajnima zastopoma srečo na delu za blaginjo domovine in dinastije.

»Reforme« v Turčiji. V petrograjskem »Vjestniku Evropi« je neki »bivši diplomat«, o katerem se sodi, da je grof Ignatiev, slednjič spregovoril odkrito besedo o onih famoznih reformah, katere je sultan že neštevilokrat obljubil, a še nikdar uvedel v evropski Turčiji.

Člankar pravi, da so bili vsi oni baje »energični« koraki, ki jih je evropska diplomacija storila pri sultanu za uvedenje potrebnih reform, le diplomatična laž. Sultan da sploh ne more izvesti nikakih reform kristijanov v prilog, ker mu to zabranjuje koran, oziroma turška vera, ki proglašja vse drugoverce, ki žive v Turčiji, brezpravnimi sužnji.

Sultan obljublja lahko, kar hoče in kolikor hoče, a izvesti svojih obljub ne more, ker bi to povzročilo konec njegovi vladi. — Vsak ferman in vsak iradé, katerega izdaja sultan, mora biti podpisan od Sejslam ulema, t. j. glavarjev turške vere, ki imajo gledati na to, da je vse, kar zaukazuje sultan, v soglasju s turško vero. Sultan je že večkrat navidezno izdal ukaze kristijanom v prilog, a Sejslam-ulema mu jih niso hoteli podpisati, valed česar je evropska diplomacija pustila stvar zaspati, da ne povzroči izbruha turškega fanatizma.

Člankar v »Vjestniku Evropi« priporoča valed tega, naj bi se evropejske velevladi združile in naj bi Turčijo se silo dovele do izvedenja potrebnih reform. Vse dosedanje

skušnje so pokazale, da se je Turčija uklanjala moči. Pred močjo bi se že uklopili tudi mogočni Sejslam-ulema, ako bi hoteli v Evropi rešiti islamu to, kar se še rešiti da. Velevladi naj vendar enkrat končajo z diplomatično komedijo in naj se združeno in energično zavzamejo za usodo kristijanov na Turškem.

Tržaške vesti.

Klic po slovenskih šolah! Slovenci se pripravljajo, da si potom odločnega nastopa izvojujejo slovenskih ljudskih šol. Do boja mora priti, do boja proti našim tlačiteljem!

Sedaj bo pa treba poprej pridno zbirati naše narodne moči. Tu mora sodelovati vsak Slovenec, bodi gospod, bodi priprosti delavec. Vsi imamo družine, vsi imamo otroke, zato nas zove vse enaka dolžnost — na boj za svojo kri!

Početek našega zbiranja mora biti — občni zbor »moške podružnice sv. Cirila in Metodija« v Trstu, ki se bo vršil v soboto dne 2. avgusta ob 8. in pol uri zvečer v prostorih »Trž. bral. in podp. društva«, ulica Stadion št. 19.

Tako torej stopimo Slovenci v bojne vrste. Nad seboj razvijemo čisto in neoskrnjeno zastavo Majke Slave. Naš bojni klic pa bo klic slavnega bana hrvatskega Jelačiča: »Što daje Bog i sreća junačka!«

Javen shod bo v nedeljo ob 10. uri pred poludne v konsumnem društvu v Rojanu. Sklicujejo ga nekateri župljani. Na dnevnem redu bo razprava o imenovanju cerkvenega starešine od strani g. župnika Jurizze.

Zopet kričeč slučaj! Tu pa tam je čuti celó mej našimi ljudmi čudno mnenje, da vendar ni prav, da tako pogosto in tudi iz najmanjih povodov napadamo razne državne oblasti in da ne poštujemo težavnega in koščljivega položaja načelnikov dotičnih uradov ali oblasti! Mi da nočemo pomisliti, da respektivni načelniki čisto tudi ob najbolji volji ne morejo odpraviti hkratu vseh nedostatkov.

In potem nam navajajo z veliko samosvestjo, ako v kakem opisu ali napadu našem kaka trditev ni bila povsem točna.

Mi ne priznavamo le, da so tu pa tam netočnosti možne, ampak pravimo celó, da so neizogibne izlasti v listih, ki izhajajo sleherni dan. Tudi najtenkovestnejemu uredništvu se dogaja neizogibno, da objavlja včasih kako netočnost. Treba pomisliti namreč, da uredništva listov, ki izhajajo sleherni dan, ne morejo, čim je došlo poročilo o kakem važnem dogodku ali koščljivem dejstvu, dati to stvar še le preiskovati do vseh nje podrobnosti. V to jim nedostaje v prvo materialnega časa, v drugo pa jim je čisto na poti tudi ali oddaljenost ali pa nepristopnost kraja, kjer se je dogodila grajana nepristopnost. Vrh vsega pa so uredništva vezana po zahtevi čitateljev, ki žele hitrega poročevanja.

Ako bi hoteli list uredovati tako, kakor mislijo nekateri — da bi se vsikdar, predno dajamo kako stvar v list, še le prepričevali na licu mesta o nje resničnosti — potem pa bi se prav gotovo prav lepo zahvalili tisti p. n. čitatelji, ki plačujejo list ravno zato, da hitro dobivajo vesti!! Prav uljudno, ali bržkone prav odločno bi se zahvalili na »novicah«, bolj ali manje — antikviranih!

A z glavnim pomislekom prihajamo še le sedaj. Kaj pa naša stvar? Naša narodna stvar, kateri smo dolžni služiti kakor narodno glasilo? Ali bi ta ne trpela? Interes te stvari zahteva imperativno, da narodna glasila grajajo nedostatke, da glasno žigosajo krivice, ki se kjer koli godi narodu, njega moralnim in materialnim interesom. To je neizogibna dolžnost narodnim glasilom. Ako bi se ista hotela izogibati vršenju te dolžnosti, bi sploh ne bila to, o čemer govori njihovo ime. S stališča te dolžnosti naših glasil izvolite torej pomisliti, kako bi bilo, ako bi naša uredništva hotela pokoriti se označenim grajam in »dobrim nasvetom«, da bi namreč ne priobčevala nobene graje ali napada, dokler se niso sama prepričala do zadnje podrobnosti o njih resničnosti! Posledica bi bila namreč ta, da bi — v strahu uredništev, da ne bi se urinila kaka netočnost — **izostajale tudi najnujnejše in nepotrebnejše graje**, ali pa bi prihajale na dan prekažno in bi valed tega, izgubivše aktuelnost sploh, izgubile svojo vrednost!

A kaj bi pomenjalo to, ako bi obramba narodnih interesov prihajala — zamujeno? Pomenjalo bi: po toči zvoniti! To pa navadno ne pomaga — kakor veste vsi!

Tako zakasnelo vršenje dolžnosti je torej toliko, kolikor — nevršenje! To bi bilo zanemarjanje svoje dolžnosti. Zato pa našim narodnim glasilom ne preostaja drugega, nego da volijo nerazmerno manje zlo: da raje volijo nevarnost kake netočnosti na škodo grajan in napadanih, nego pa da bi opuščali vsako grajo!

Ali slav. občinstvo izvoli pomisliti še nekaj dalje. Naša glasila so glavna pomožna sredstva zastopnikom naroda v parlamentu. Iz listov zajemljejo poslanci informacije o tem, kar se godi v domovini. A teh informacij potrebujejo neizogibno za svoje delovanje, v kolikor se pojavlja isto v osebnih pritožbah pred visoko gospodo in v interpelacijah v parlamentu! A kdo ne ve, da se čisto dogajajo nepristojnosti in krivice, ki zahtevajo nemudno remediuro od centralnih vlasti doli! A kako naj pride ta nemudna odpomoč, ako bi javna glasila — molčala v strahu pred kako netočnostjo in bi še le uvajala preiskave? Mej tem bi bil parlament eventuelno že odložen ali zaključen. Zakasnele akcije pa so — ponavljamo — navadno le — zvonjenje po toči! Le zvonite, kolikor hočete: kar je pobito, je pobito!

S kratka: pri uredništvih dnevnikov je izključena možnost, da bi še le preiskovala stvari in dogodke in da bi govorila o njih še le potem, ko so se prepričala sama! — **Uredništva so siljena zanašati se na resničeljubje in poštenje svojih dopisnikov oziroma poročevalcev.** Zato pa jim je na drugi strani, ako so se uverila, da niso bila točno obveščena, v neizogibno dolžnost, da lojalno popravijo, kar so zagrešila.

To naj si zapomnijo vsi tisti, ki ne vedo, od kje bi jemali besede, da bi zadostno grajali in se zgražali, če so iztaknili kako netočnost v kakem napadu ali graji v naših listih!!

Ta izvajanja so se nam raztegnila proti naši volji. Ali bila so potrebna. In prilika se nam je zdela jako primerna, ker bo morda zopet zamera, ker priobčujemo nastopni kričeči slučaj, o katerem nam poroča dopisnik.

V tukajšnjem vladnem listu od dne 29. julija čitamo:

»Viene aperto il concorso al posto di Commesso postale presso l'i. r. Ufficio postale in Žaga.«

Gospoda, to je višek. Konkurz za mesto javnega funkcionarja v Žagi, za mesto funkcionarja, ki služi le slovenskemu ljudstvu in ki mora biti tudi Slovenec, se tak natečaj priobčuje v uradnem listu, vzdrževanem od denarja in žepa davkoplačevalcev, jedino v — laškem jeziku!

Namenoma in dobro premišljeno smo rekli, da javni funkcionar, ki naj posluje notri med slovenskim priprostim narodom, mora biti sin tega naroda. Narod potrebuje njegove pomoči, njegove dobrohotnosti. V to pa ne zadošča, da dotičnik lomi kako slovensko besedo, ampak mora imeti sree, ljubezen do tega naroda!

In takih ljudi iščejo s samolaskimi natečaji v laških uradnih listih!

To je zopet edea takih slučajev, ki morajo biti žigosani — zamera gori, zamera doli!!

Mi bi se sramovali! Pišejo nam: Tržaški lahoni nabirajo sedaj centesime za »Zalego« in mora vsakdo plačati (oni pravijo: podariti!) 20 stotink, ako noče, da ga zapišejo v črno knjigo!

Governo z lesnega — pardon: z Goldonijevega trga, prinaša sleherni dan po dve koloni teh »protestnih« »d a r o v a l e e v«, med katerimi stoji skoraj vsi mestni starešine, vsi mestni uradniki in vsi mestni delavci!

Med neštevilno židovskih, laških in nemških imen nahajamo, tudi pravih romanskih, kakor so n. pr.: Zajc, Roje, Ušigraj, Mulič, Lurič, Čuk, Červinsky, Gustinčič, Trobec, Mezgec, Vogrič, Cijak, Zaruba, Sesič, Jurešič, Jelušič, Brezan, Benčina, Glinsky, Flego, Černe, Dobrave, Rovar, Batič, Dolenc, Bokalič, Babarović, Grulič, Budinič, Jerič, Vodnik, Zuljan, Sablič, Pogačnik, Živio, Janovic, Kovač, Jare, Cibron, Podberšič, Peršinovič, Marinkovič, Kastelic, Koščina (iz Kotora!) Novak, Barbič, Zalaskost, Černač, Rokovnjač (?), Uzigovič, Benčič in — basta! To so torej nasledniki starih Rimljanov,

ki danes, hočeš-nočeš, morajo oddajati iliko, da tako rešijo ali vsaj pomagajo rešiti »Zalego« in pa — uničiti (pretrda kost!) bivšega župana Dompierija! — Živeli novi Rimljani!

Protestlerji za »Lego«. Gornjemu dopisu dodajamo tu še nastopne svoje opazke. Vsled napada, ki ga je Dompierijeva stranka priobčila v svojem glasilu na vodstvo društva »Lega Nazionale«, kateremu vodstvu je očitala, da izrablja društvo v strankarske namene ter da vlada tudi v tem društvu kamorizem, uprizorila je tržaška camorra neko protestno gibanje proti temu napadu in sicer tako, da vsakdo, kdor hoče protestirati, oziroma, kogar prisilijo, da mora »protestirati«, daruje po 10 novčičev »Legi« v korist. Židovsko trobilo pa priobčuje dolge liste teh protestlerjev-darovateljev, češ: glejte, koliko nas je, ki protestujemo proti društvu »Domenico Rossetti«! Danes smo si hoteli vendar nekoliko pobližje ogledati te čistokrvne in navdušene »potomce nekdanjih Rimljanov« in smo pregledali vsa imena v teh dveh dolgih kolonah. Začeli smo šteti v prvi koloni in našli smo vseh imen 121. Od teh 121 imen pa jih je pristno italijanskih celih — 37! (Reci: sedemintrideset.) Rezultat v prvi koloni pa nam je popolnoma zadoščal in nismo hoteli zgubljati časa, da bi z električno lučjo iskali Lahov tudi v drugi koloni, kjer bi jih našli morda še mnogo manje. Sedaj pa moramo računati, da je med temi 37 osebami z laškimi imenom najmanj polovica italijanskih podanikov in Židov! Torej bi ostalo domačih Italijanov komaj 19! Seveda ne Italijanov-Tržačanov, marveč sploh avstrijskih Italijanov, ker Italijanov iz starih tržaških rodbin ni med temi 19 niti jednega! Pač pa se nahaja mnogo pravih Tržačanov med onimi, ki imajo slovenska imena.

Kakor je razvidno torej iz teh kalkulacij, je med 121 darovatelji za »Lego« v najboljšem slučaju komaj 19 avstrijskih Lahov! Gotovo pa je tudi med temi 19 še nekaj takih, ki imajo v resnici slovenske priimke, a so si za to priliko izmislili laški priimek, da bolje paradirajo.

Tržaška camorra je torej lahko ponosna na te svoje »čistokrvne laške« pristaje. Ako je torej v Trstu res kaj pravih, resničnih laških Tržačanov, morajo biti gotovo v vrstah Dompierijeve stranke, ker bi jih med camorristi, kakor je razvidno iz zgorajega, zastoj iskali!

Ta protest proti Dompieriju je dokazal ravno nasprotno od tega, kar so hoteli dokazati camorristi in se lahko prepriča čitatelj iz »Piccolovi« kolon, da stoji camorra na zelo gnjili podlagi.

Na delo! Pišejo nam: Včerajšnja krotka notica o protestnem shodu nas je vradostila, kajti bali smo se, da se stvar preveč zavleče, kar bi le škodovalo neizogibni potrebni akciji v pritisk za rešitev našega šolskega vprašanja.

Po našem skromnem mnenju bi bilo dobro, da se omenjeni shod skliče na nedeljo, ali praznik in sicer ob popoldanskih urah, da bo tako slehernemu dana prilika za udeležbo.

Za ta shod moramo že sedaj agitirati in obveščati naše mase! Osebito naj se zganejo očetje in matere naših nedolžnih otročičev, ki nimajo niti ene šole, kjer bi se mogli učiti svojega materinega slovenskega jezika!

Nastopimo vsi in zahtevajmo odločno, kar nam gre po državnem in naravnem zakonu!

O zadnji hudi uri! ki je razsajala po naši okolici, nam pišejo iz Rojana:

V ponedeljek dne 28. t. m. so se valili grdi sivi oblaki nad Rojanom. Obzorje je bilo tako, da je bilo groza. Po 4. uri je začel bučiti strašen vihar. Bučenje in gromenje je bilo tako silno, da je človeka preletala groza. Na to se je usula toča, ki je trajala blizo četrte ure.

No, potem, ko je odnehala, smo mislili, da smo že dovolj tepeni. Kriva misel je bila to, kajti okolo 6. ure se je zopet usula še bolj gosta toča in debelejša nego prva. Trajala je zopet nad četrte ure. Umevno je torej, da je škoda, ki jo je povzročila, velikanška. Bolj v zavetju je potokla nad polovico, na bolj odprtem — kjer je vihar posebno divjal — pa — vse!

Gospodu poslancu Ivanu Gorjupu smo hvaležni, da se je potrudil radi odpisa zemljiškega davka. Ali ker nas v spodnji okolici ta davek še najmanjše tišči, se obračamo

do vseh naših poslancev s prošajo, naj se potrudijo, izlasti po tej ne-sreči, da bo finančna oblast za sklepanje pogodb za dave na vino pošiljala le najvestneje organe svoje, organe, ki bodo znali upoštevati tudi položaj nas kmetov.

Sedaj smo dovolj tepeni, in skrajno bi bilo, ako bi nam hoteli nakladati še krivično visok dave. To je vendar vnebovpijoče, da moramo mi od vina — ki je pridelujemo na malih kmetijah in strmih hribih in z veliko muko — plačevati isti užitinski davek na vino, kakor bogat trgovec, ki dovaža vino od zunaj in si tu nabira bogatijo!

Prosimo torej, gg. poslanci, bodite naši varuhi in zaščitniki!

Hijene na grobeh. Dragi čitatelj: če te je pot privela na tržaško pokopališče, po-daj se tudi na gomilo pokojnega vladike, milega in preblagega Andreja Marije Sterka. In vemo, da te bodo, ko si dospel tja, pre-tresala bolna čustva, kakor so mene, ko sem videl znamenja, po katerih sem moral soditi, da je kaka hijena v človeški podobi skrunila ta grob.

Na grobu stoji lesen križec, ki pa je ves ožgan od — ognja, da ne moreš čitati ni ene črke na njem. Svetilnica pa, ki je v takem stanju, da je podobna onim, ka-koršnje vidiš na zaprašenih kmečkih vozeh, nima ni enega stekla in leži na tleh. Gredica je vsa razorana. Sploh napravljajo vse to utiš, da se je tu hotela masševati zlobna roka nad spominom blagega pokojnega vladike...!

Kdo je v prvi vrsti dolžan skrbeti za grob pokojnega vladike? Gotovo škofijski ordinarijat. A tam gospodarijo sedaj oni mladi reformatorji. In ti se ne sramujejo stanja, v katerem se nahaja grob! Zdaj so zadovoljni, zdaj plavajo v zadoščenju, ko se zlobni ljudje masšujejo celo na spominu njega, katerega so tudi oni, reformatorji — dokler je bil še živ — preganjali in žalili, kakor Židje Krista, učitelja apostolov.

Ne, tega ni zaslužil blagi pokojnik — saj je bil ravno to njegov največji in re-snični greh, da je bil premil in preblag žnjimi, o katerih je moral vedeti, da so mu sovražniki — tega res ni zaslužil, da mu hijene na grobeh skrunijo spomin, a da ga ni nikogar med poklicanimi in izvoljenimi, ki bi se — sramoval tega!

Reformatorji! Pojte vendar na grob po-kojnega vladike in popravite vsaj na spo-minu blagopokojnega, kar ste grešili na živem — dobrotniku svojem! Izpovejte svoj me-a culpa, udarite se na prsa in — pobolj-sajte se!

Naše šolsko vprašanje. (Dopis.) Ko se že toliko govori in piše o vprašanju sloven-skih šol v našem mestu, dovolite mi, gospod urednik, da se tudi jaz s par besedami do-taknem tega vprašanja. Razun Ciril-Metodi-jeve deške in dekliške šole pri sv. Jakobu nimamo Slovenci v vsem mestu, kjer so nas sami Italijani našli skoraj 10.000, nobene slovenske šole, a niti slovenskega otroškega vrtea.

Da bi v sredini mesta ustanovili še jedno zasebno ljudsko šolo, na to ni mogoče niti misliti, ker bi ne zmogli tolikih stroškov. Pač pa bi se dal po mojem mnenju vzdrževati v sredini mesta brez velikih žrtv vsaj jeden otroški vrtec.

V sredini mesta stanuje namreč več premožnih, ali vsaj dovolj dobro izhajajočih družin, ki bi za svoje otroke v tem otroškem vrteu plačevale lahko nekaj na mesec in sicer 2, 3 do 4 krone. Ako bi se poleg te takse dala otroškemu vrteu od strani občinstva še mala podpora, mogel bi otroški vrtec vsprejemati brezplačno tudi nekaj otrok revnih starišev. Ti otroci bi se v nežni mladosti tekom treh let toliko privadili slovenskemu jeziku, da bi ga potem ne pozabili nikoli več in tudi če bi bili primorani nadaljevati pouk v laških ali nemških ljudskih šolah. Otroški vrtec bi imel tudi to zaslug, da bi se slovenski otroci že v mladosti spoznavali in sklepali pri-jateljstvo, ki bi jih potem vezalo tekom vsega življenja. Prišli bi n. pr. skupaj iz otroškega vrtea v laško ljudsko šolo, kjer bi ostali tesni prijatelji, pogovarjali se skupaj v materinem jeziku in tvorili tako nekeke slo-venke oaze v laških šolah. Zavarovani bi bili na ta način proti poitalijančevanju in ne bi nikdar pozabili, da jezik, v katerem jih poučujejo v laški ljudski šoli, ni njihov, marveč tuj jezik.

Tudi sedaj se nahaja v laških ljudskih šolah mnogo slovenskih otrok, a ti se je-

den drugega ne poznajo, se sramujejo govo-riti v materinem jeziku in kramljajo laški med seboj, kar jim iz navade ostaja potem za vse življenje. Saj imamo v našem mestu v tem pogledu mnogo žalostnih primerov. V kavarni ali gostilni naletiš n. pr. na dva znana narodnjaka, približaš se jima in — dozdeva se ti, da sanjaš: slišiš ju pogovar-jati se italijansko. Ako ju vprašaš, zakaj to? odgovorita ti gotovo: iz navade! Da, da, navada je železna srajca! Zato pa glejmo, da se naši otroci že v nežni mladosti »na-vadijo« pogovarjati se slovenski, ker: navada je železna srajca. Po mojem mnenju — pa nočem nisljevati tega mnenja nikomur — bilo bi za tržaške Slovence bolje, da imajo po vsem mestu osem slovenskih otroških vrteev, nego pa štiri deske in štiri dekliške ljudskošolske razrede pri sv. Jakobu. (Temu mnenju bi mi ne mogli pritrditi kar tako. Sicer pa: naj se le čujejo različna mnenja! Op. ured.)

Dražbe premičnin. V soboto, dne 2. avg. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za ci-vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Kontovel 151, bicikl in ura; ulica Fonta-none 20, kovaška oprema in železo; ulica Giulia 19, tricikl; Škorklja 176, hišna oprava, stroji oprema v zalogi in vozovi; ulica Laz-zaretto vecchio št. 14, hišna oprava; ulica Pozzo del Mare št. 1, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 24.4° ob 2. uri popoldne 27.5° C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 765.7 — Danes plima ob 9.18 predp. in ob 7.36 pop.; oseka ob 2.34 predpoludne in ob 1.57 popoldne.

Društvene vesti.

Iz Trebče nas prosijo, naj opozorimo, da je z veselico pevskega društva »Primorec« odložena na dan 17. avgusta tudi tombola na korist zavarovalnici za govejo živino. V slučaju neugodnega vremena se bošči vese-lica in tombola vršili 8 dni pozneje.

Zavodu sv. Nikolaja so darovali gg.: Ivan Sedej, vikarij v Burjani 4 K, Tuškan Janko 1 K, Pirjevec Nežika v Trstu 1 K, Loj Barbara v Trstu 2 K, Slemenik Franja 1 K, Kušljan Franja 1 K, Gregorčič Simon pesnik 3 K, Mankoč Ivan v Trstu 25 K, »Tržaška hranilnica in posojilnica« 100 K, »Savinjska posojilnica« v Žaleu 30 K. Bog povrni in daj veliko posnemovalcev!

Blagajništvo.

Za Ciril-Metodijski dar so doposlali gg.: Zidar Gregor v Trstu 10 K, Wario Julij župnik v Bazovici 8 K, Turk Josip, Škorklja 6 K, Peric Josip, Škorklja 5 K, I. I. Trst 5 K, Žagar Fr., Staritrg 4 K, Sve-tina Fran, Požun Iv., Andrejčič Ant. Trst, Zaharija Ivan Nabrežina, Godina Iv. (Ban) Škedenj, bralno društvo »Straža« v Plavji, družina Pažarjeva, Koželj Ant., Ana Štru-keľ Opčine Trebče po 2 K; Kukanja Fr. Trst, Pertot Jakob Barkovlje, Pokič Anto-nija, Marija Mahor po 1 K, Katarina Kralj 40 st., Katarina Možina 20 st., I. N. 1 K, na veselico »Kola« nabrala Elvira Kravos 5 K 17 st.

Skupaj 66 K 77 stot.

Prej izkazanih 387 .. 03 ..

Vse skupaj 453 K 80 stot.

Srčna hvala!

Blagajništvo.

Vesti iz Kranjske.

* **Krvosesi.** Z Notranjskega nam pišejo: Še par mesecev in kmet pospravi svoje pri-delke pod streho. Na zimo pričneta pridni Gorenjec in marljivi Dolenjec s svojim po-stranskim delom, kakor so: izdelovanja razno-vrstnih pletenic, košar, košev in »suhe robe«. Med tem pa se Notranjec odpravlja, s se-kiro in žago na rami, v daljnjo Romunijo, ali celo na Rusko v velikanse gozdove, kjer si z velikim trudom služi vsak lanji kruh. Ne da se tajiti, da včasih donesajo lepo svotico novcev domov. Največ kmetov-tesarjev od-haja v tujino iz ilirsko-bistriškega okraja in deloma tudi iz podgrajskega (v Istri). Vasi Pograje, Zabiče, Kuteževo, Trpčane itd. so po zimi kakor izumrle. Doma ostajajo le starci, ženske in otroci. Mož ali pa fant štela bi si v sramoto, ako bi čez zimo doma ostala. Tukaj pač velja pregovor: »Le kdor ni za drugo rabo, naj varje dom in babo!«

Namen tem mojim vrtcem je opozoriti oblastva na načuvno, vnebovpijočo krivico, ki se dela temu res revnemu kmetu-trpinu! Znano je, da je naš kmet sicer dober, pobo-

žen, ali sila — nerazsoden revež, ki ne zna misliti se svojo glavo. Ravno zato ga pa po-vsodi in vsakdo izkorišča, kjer in kdor ga le more.

To so tisti »skrivanje«, ki že po leti iščejo ljudi »za na Hrvatsko«. A kako brez-vestno postopajo nekateri, o tem naj svedoč naslednje:

Kmet je vdobil od »skrivana« aro. To je prva zanjka, v katero se je vjel nerazsodni kmetič, kajti vsaki »skrivane« ima tudi go-stilno, kjer mora kmet zapiti vso tisto aro. Sploh je »skrivane« povsodi nekaj angelj-varuh kmeta, katero varuštvo pa stane posled-njega mnogo, mnogo! Saj ga angelj-varuh izkorišča do mozga in kosti. Kmet je zaslu-žil čez zimo v tujini 200—500 K. Sveda strada in trpi tam kakor živinče: polenta in slanina sta mu v edini živež ves čas. Ves izmučen in izstradan, ali vendar vesel se na spomlad vrača domov. Saj ima v žepu težko prisluzene stotake! Koliko tisočev prinašajo domov leta za letom! Ali kaj pomaga ves ta denar, ko ga ne obračajo v korist! Takoj, čim je prišel naš znanec domov, zlobna vse svoje znanec in prijatelj in pričinja se obče — pijančevanje! Pri »skrivanih« se popiva vse noči. Kmet, žena mu, sinovi, hčere, vse popiva po cele dneve. Ni čuda, da z muko prisluzeni denarji izginjajo v najkrajšem času v žepe gostilničarjev.

Še par slučajev. Fantje se domenijo, da jeden za drugim privajajo bankovec po 100 gld. na vrata gostilne. Na to začenjajo popi-vati in popivajo dalje, dokler niso zapili 300 do 400 gld. In ker je vsa družba pijana, tudi ne more kontrolirati, kako se vodijo računi. Meni je znan slučaj, ko so fantje 6 bankovcev po 100 pribili na vrata in jih — zapili! Drug slučaj bi bil ta-le: Fant je na-ročil sod vina 300—400 litrov. Ko so pri-valili sod, je fant izdrl pipo, da je vino od-teklo po tleh!

Taki in jednaki slučajji se gode sleherni dan. In mi si ne moremo misliti drugače, nego, da merodajni krogi niso dobro poučeni. Zato je želeti, da se tudi tu zavedenemu kmetu priskoči v pomoč.

* **Mistifikacija.** Tudi mi smo bili po ljublj. nskih listih — sporočivši o smrti biv-šega ravnatelja čistilnice riža v Trstu, gosp. Riebesela — posneli vest, da so zaprli nje-govo soprogo, ker je na sumu, da je moža zastupil.

Sinočnji »Slov. Narod« pa prinaša to-le vest:

* **Mistifikacija.** Po vseh nemških listih je v raznih variacijah krožila vest, da je bil bivši ravnatelj čistilnice riža v Trstu, gosp. Riebesel v Vidmu pri Krškem zastupljen in da so zaprli njegovo ženo, ker je na sumu, da je ona moža zastupila. Po nemških listih smo tudi mi posneli to vest. Sedaj se nam pa poroča od jako verodostojne strani, da je vsa stvar le mistifikacija. Upamo, da se razkrije, kdo je vprizoril to slepa-rijo.

Mi smo hiteli s priobčenjem te vesti, ker smo — seveda nehoté — tudi mi storili krivico soprogi pokojnega.

P. S. Pred zaključkom lista je prišel v naše uredništvo gospod Ivan Levičar, brat gospe Riebesel, ter nam je dokazal s pismi, ki jih je dobil danes, da je res vse grda mistifikacija, kar je še posebno razvidno iz dejstva, da g. Riebesel niti umrl ni, ampak je živ in zdrav in se nahaja sedaj v Ham-burgu. Tem več razloga je nam za iskreno obžalovanje, da smo tudi mi postali žrtev te nesramne mistifikacije. Izlasti obžalujemo še radi g. Levičerja, ki je znan tu kakor po-štenjak in reelen trgovec.

Podgorski.

* **Ponesrečen nemški izletnik.** Josip Kastner, 29 let star, oženjen, zasebnik iz Wasserburga ob Inu na Zgorjem Bavar-skem, je predvčeraj slonel na platonu brzovlaka. Blizo St. Petra je omahnil in tako nesrečno padel na tla, da si je od zadil prebil črepijo. — Pripeljali so nezvestnega v deželno bolnico v Ljubljani. Kastner se je udeležil pevskih slavnostij in se je z drugimi izletniki odpe-ljal v Trst.

Vesti iz Štajerske.

— **Demonstracija celjskih nemšku-tarjev.** Ko se je predvčeraj ob 10. uri 22 minut dopoldne vozil mimo Celja posební vlak nemških pevcev iz »Reicha« v Trst, prišla so na železniško postajo v Celju nem-ška narodna društva celjska z zastavami in vsi občinski svetniki, na čelu jim podžupan Rakusch. Nemci iz »Reicha« in celjski nem-

škutarji so skupno peli »Die Wacht am Rhein«.

— **Velikanski požar pri Mariboru.**

V Potovarju pri Mariboru je včeraj uničil ogenj 21 hiš, skupaj 32 poslopij, mnogo ži-vine in žita. Vsa krma je pogorela. Oba sinčka posestnika Singosta, ki sta zanelila ogenj, igrajoča se z žveplenkami, so mrtva potegnili iz ognja. Gasilna društva so neu-morno delovala šest ur, a brez vspeha.

Brzojavna poročila.

Sankcijoniran zakon za Istro.

DUNAJ 1. (B.) Kakor javlja »Wiener Zeitung«, je cesar podelil najvišjo sankcijo zakonu, sklenjenem v deželnem zboru istr-skem o vodnjih gradbah in delih za urav-navo vodovja v dolini reke Mirne.

Car Nikolaj na avstrijski vojni ladiji.

PETROGRAD 1. (B.) Car Nikolaj in veliki knez Aleksej sta obiskala včeraj av-strijsko vojno ladijo »Szigetvar«.

Nova delniška družba v Trstu.

DUNAJ 1. (B.) »Wiener Zeitung« ob-javlja: Ministerski predsednik, kakor vodi-telj ministerstva za notranje stvari, je v sporazumljenju z ministerstvom za trgovino in poljedelstvo podelil delniškima družbama »Società Italiana pel carburo di calcio ace-tilene ed altri gas« v Rimu in »Società Ve-neziana di elettrochimica« v Benetkah v družbi z dr. Hektorjem Riechetti, odvetni-kom v Trstu, dovoljenje za osnovo delniške družbe pod firmo »Società anonima per la utilizzazione delle forze idrauliche della Dal-mazia« (Delniška družba za izkoriščevanje vodnih sil Dalmacije) s sedežem v Trstu.

(Dalje na četrti strani.)

Proti

kašlju, grlobolu, hripavosti, kataru, upa-danju glasu, itd. itd.

zahtevajte vedno

Prendinijeve pastilje.

Čudovit učinek pri pevolh, govornikih, prepovedni-kih, učiteljih itd.

Dobivajo se v skatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Skatljica stane 60 stotink.

Velikanska rastava pohištva in tapecarij. Izvenredno ugodne cene.

VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
Moje pohištvo doneseredo. —

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a
katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA:
Via Tesa,
vokal
Via Limitana

ZALOGE:
Piazza Rosario št. 2
(šolsko poslopje)
in Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor: tapecarij, zrcal in slik. Iz-
viraje naročite tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI ČENIKI ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavijo se na pa obrod
ali železnico franko.

Grozna eksplozija.

SYDNEY 1. (B.) V premogovniku Mount Kembla pri Wollongongu v Newaudwalesu se je pripetila večeraj grozna eksplozija. Do sedaj so izvedli 27 mrtičev. Nad sto pa jih utegne biti še zasutih. 149 je bilo rešenih. Malo je nade, da bi zasute mogli rešiti. Poslopja ob urodu v rov so porušena. Del premogovnika je začel goriti. Ko je došla vest o tej nesreči, se je parlament v Newaudwalesu odgodil.

Nova zakona.

DUNAJ 1. (B.) »Wr. Ztg.« objavlja zakon od 19. julija 1902. o odpravi eraričnih mitaie na cestah in brodih ter zakon, tičeči se uvedanja davka na vozne listke od osebnega transporta na železnicah. Zakona stopita v veljavo s 1. januarjem 1903.

Smrt pod vlakom.

KAJIRA 1. (B.) Polkovnik Forestier Walker, generalni adjutant zapovednika angleških čet, je sinoči v Helnanu prišel pod vlak in ostal mrtev.

Gibanje na Francozskem.

PARIZ 1. (B.) »Echo de Paris« poroča o govorici, da je papež odposlal francoske vladni protest proti odredbam sovražnim kongregacijam.

Besedilo tega protesta da se vsaj za sedaj ne priobči, da se o tem ne izzovejo represalije od strani francoske vlade.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?

— Grem kupit par čevljev!

— Svetujem Vam, da greste v

ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah, Fine pašne in dezertne vina na debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših konkurenčnih cenah.

„Andemo de Franz“ krčma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska . . . liter po 36 kr.
Črna istrska . . . „ „ 36 „
Istrski refošk . . . „ „ 48 „
Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah
Družinsko se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr.
Črno istersko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.
Josip Furlan, lastnik.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.

Poštarne naročbe se izvrše takoj. Pošiljatelj so poštarne proste.
Prezema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se topla priporoča Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. priv. avstr. Lloyd.

TOVARNA POHIŠTVA

IGNACIJ KRON

Dvorni založnik. Ustanovlj. 1848.

TRST

ul. Cassa di Risparmio

Tovarna na Dunaju.

Ulica Cassa di Risparmio

Ceniki, izvorni naris, načrti za sobe

— na zahtevanje brezplačno. —

Zaloga oglja

je na prodaj v Trstu. V istej se prodaja od 25—30 vagonov oglja. Vzrok prodaji je pomanjkanje voditelja. Več se izve v upravnistvu našega lista.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavica 2.000.000 K, ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavorske hipotekarne in menične banke v Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Specijalno zavarovanje otrok brez zdravniškega gleda, izplačavši v slučaju žensitve ali prehoda v vojaške zavarovani znesek proti malemu odbitku pred pretekom zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Riva dei Pescatori št. 1. Telefon 469.

Iščejo se povsod zastopniki in agenti.

Živic i dr.

(Schivitz & Comp.)

Zaloga strojev, tehničnih predmetov in materijala.
Delavnica. — Inženjski urad.

TRST. — Trgovinska ulica št. 2. — TRST

— pri trgu vojašnice. —

Prodaja se:

MOTORJE na par, na plin, petrolej in bencin.
STROJE za obrtništvo in kmetijstvo, za dom in sploh za vsako rabo.
PUMPE za vodo, vino, spirit, olje itd.
ŽELEZNE CEVI in njene sklepe.
CEVI iz drugih kovin, iz gume in platna.
PIPE in VALVE (zaklopnice) in druge medene ali bronene predmete.
MASLNE ULOGE t. j. plošče, svitke in dr. iz gume, asbesta, bombaža.
SITE in druge priprave za mlino.
PASE iz usnja in drugih materijalov.
OLJE in MAST za mazanje strojev.

Posebno se priporoča posestnikom

Raznovrstne železne pluge, mlatilnice in čistilnice za žito, slamoreznice, stiskalnice za vino, olje in seno, škropilnice proti peronospori, elastične trake, gobe za cepljenje itd.
Izdelujejo se načrti za napravo tovarn, vodovodov, vodnjakov, cest itd. in se tudi dela prevzame.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

S koščekom sladkorja zavžite po potrebi 30 do 40 kapljic

A. Thierry-jevega balzama

da zadobite korenito notranje čiščenje ter rabite ta balzam ne le na notranje temveč tudi na zunanje, da se s tem obvarite vnetij.
Edino pristno se zeleno varstveno znamko »nuna« in na kovinskem zamašku vtisnjeno trdko. Vdobja se v lekarnah. Po pošti 12 malih ali 6 velikih steklenic 4 krone.

Thierry (Adolf) Limited lekarna k angelju varuhu v Pregradi (Rogatec Sauerbrunn.)

Pazite na zgoraj označena znamenja pristnosti.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežne pohištvo, bodisi svetlo ali temno poltirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se topla priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi: v mislu gesla: Svoji k svojim!

Stavbinsko podjetje

G. TÖNNIES

Stavbinsko podjetje

Ljubljana.

Tovarna za mizarsko orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.

Delavnica za konstrukcijo železa itd.

Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarska dela kakor: kompletna okna za cele stavbe in izločna okna na vreteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in druge pohištva v vseh slogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete, od jermena in navadnega lesa. Kompletna stavbinska kovaška dela, stopnice, ograje, žične mreže, železne satvoornice na vreteno ita. itd.

Proračuni brezplačno.

Reference prve vrste na razpolago.

Dr. Stavane slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Methodijevo

cikorijo.

V najem

se odda meblovana soba v ulici Torrente št. 34, I. — Vprašati je tam v krojačnici.

Na prodaj v Ricmanjih

hiša v dobrem stanju

kmetijskim poslopjem in malim zemljiščem. Oglasiti se v Trstu, ulica Zovenzoni št. 5, III. nadstropje,

V sredini mesta

se išče prazna velika soba porabo kuhinje. Ponudbe na upravo »Edinosti«.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

Jestvin in kolonijalnega blaga, delikatese in konserv.

Izbior raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2 nasproti ženskemu liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje

trgovca z jedilnim blagom v Trstu,

Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinejšega olja, najfinejše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na debelo na debelo in drobno. Ceniki franko.

FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster

TRST (via Gintani li) — BARKOVLE (zraven pokopališča)

Izvršuje vsakovrstna in najfineja ornamentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spomenike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v »Narodnem domu« v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen). Zage na motor.

Cene po pogodbi in jako nizke.

Priporočuje se slav. slovenskemu občinstvu za obile naročbe udani

Ferdo Guštinčič

klesarski mojster.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na debelo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Mihael Zeppar

v Trstu, ulica San Giovanni št. 12

ima zalogo pečij od majolike v velikem izboru, sama novost, bodisi glede risarij ali barv. Snov sestaja od same stanovitne zemlje. Izključna zaloga za Trst, Primorje in Dalmacijo slavnoznane in odlikovane tovarne za peči Bratov Schütz v Banskem (Morava) ustanovljena 1848. Pri teh pečih se prihrani 50% na kurjavi. Lastna tovarna štedilnih pečij iz železa ali udelanih z majoliko. Izvršitev po meri in nizkih cenah.

Odlikovana v Rimu se zlato kolajno in zaslužnim križcem. Odlikovana na Dunaju se zlato kolajno in častno diploma.

Odlikovana tovarna za čopice in ščetke

Ivan Angeli

ulica Canale 5

nasproti cerkve sv. Antona novega.

Etini specialist za izdelovanje zidarskih in slikarskih čopcev; lastna specijalideta čopcev za barvanje s pokostjo.

Pleteni naslanjači francoskega sestava in nedosežne kakovosti.

Se ne boji nikake konkurence glede zmernih cen kakor tudi izvrstnega izdelka.

Čuvati se je dobro da se ne zmenja moja trdka s konkurenti jednakega imena.

Ivan Kacin

knjigovez

Kontovelj 151.

(Društvena krčma)

se priporoča slavnemu občinstvu za vse v to stroko spadajoče delo.

Hiša v Ajdovščini

z dvoriščem, vrtom in travnikom, na vrtu cvetličnjak, na dvorišču poslopje za hlev, je

takoj na prodaj ali s 1. oktobrom v najem.

Lega ob državni cesti, en streljaj od železniške postaje. Stavba popolnoma primerna za večjo gostilno ali trgovino. — Več pove upravnistvo lista »Soča«.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih:

Sport & Salon najelegantnejši, najboga-tejši na vsebini, v visokih in odličnih krogih, v družtvih in javnih lokalih tu in inozemstva najbolj razširjeni nemški družbinski list, ki vsprejema rodbinska, društvena, umetniška in športna poročila brezplačno.

Izhaja vsako soboto.

Naročiti se more z vsako številko in stane na leto:

navadna izdaja K. 24-24 Mk. posamezno 50 st. 50 Pf.
luksna " 40-40 Mk. " 1 K 1 Mk.
krasna " 100-100 Mk. " 2 K 2 Mk.

Posamične številke proti plačilu v znakah. Uredništvo in uprava: Dunaj, IV., Plösslgasse 1.